

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Europese dimensies van het gezondheidsrecht

9^e Henk Leenenlezing

Prof.mr. A.C. (Aart) Hendriks
VGR-Jaarvergadering 2020
Utrecht, 6 november 2020

1

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Aanleiding en vraagstelling

- In 1978 en 1981 twee voorlopers van het Handboek.
- De **definitie van gezondheidsrecht** sindsdien niet aangepast.
- Wat is de betekenis geweest van de **Europese dimensie** voor het gezondheidsrecht / de Handboeken?

2

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Uitwerking

Vijf thema's:

- rechten van de patiënt;
- beroepenwetgeving;
- bijzondere vormen van medische zorg;
- genees- en hulpmiddelen; en
- preventie.

3

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Rechten van de patient (1)

- Erkenning '(right) personal autonomy';
- Erkenning 'informed consent', maar ook therapeutische noodzaak;
- Geen erkenning 'right to health', maar wel indirect;
- Bijzondere geheimhoudingsplicht medische gegevens.

4

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Rechten van de patient (2)

- **Kinderen** steeds meer eigen rechten én 'belang van kind' (IVRK);
- Maar **ouders en naasten** hebben meer rechten dan onder Nederlands recht.

5

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Beroepenwetgeving

- EU: vrij verkeer, erkenning opleidingen/ titels en controle misbruik;
- EVRM: beschermen van patiënten en eisen aan tuchtrecht.

6

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Bijzondere vormen medische zorg

Abortus:

- EVRM: wifelachtige erkenning recht op abortus.

Euthanasie:

- EVRM: Geen uitspraken; wel hulp bij zelfdoding;
- Soms toelaatbaar maar betrokkene moet meerderjarig en 'mentally competent' zijn.

7

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Genees- en hulpmiddelen

Vrijwel volledig Europeesrecht (zie preadviezen).

8

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Preventie

- Op Europees niveau zeer beperkte regulering, ondanks basis in EU-recht;
- COVID-19 laat deze gebreken zien.

9

VERENIGING VOOR
GEZONDHEIDSRECHT

Conclusie

- Europeesrecht geleid tot aanpassingen van gezondheidsrechtelijke thema's;
- Verwerkt in Handboeken;
- Verschillen Europa en Nederland niet altijd helder;
- Nederland loopt soms voor op Europa;
- Aandacht voor wisselwerking van belang.

10